

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2022.26.31>

УДК 712

ОЗЕЛЕНЕННЯ БАЛКОНІВ У МІСЬКИХ ПРОСТОРАХ УКРАЇНИ ТА НІМЕЧЧИНИ

Косик Оксана Іванівна¹, Павленко Анна Анатоліївна²

¹ Доцент, кандидат біологічних наук, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна,
e-mail: o_kosyk@knu.ua, orcid: 0000-0003-0873-3180

² Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна,
e-mail: genadium26@gmail.com

Анотація. У статті розглядаються питання дизайну та озеленення балконів як невід'ємної частини зеленої інфраструктури урбанізованого середовища, які в сучасному світі стають новими платформами для відпочинку і соціальної взаємодії. Розкриваються їхні унікальні природні, комунікативні та соціальні особливості. Наголошується на екологічному потенціалі балконів та їх ролі у боротьбі з глобальними змінами клімату.

Описано переваги створення балконів в сучасному міському просторі. Проаналізовано основні тенденції озеленення балконів у Німеччині. Продемонстровано їх практичну та естетичну роль у міському ландшафті. Описано феномен дизайну та особливості озеленення українських балконів. Проведено порівняльну характеристику та з'ясовано відмінності культури у створенні балконів в Україні та Німеччині. Запропоновано оптимальний асортимент рослин, використання яких є найбільш доцільним для сучасного дизайну балконів в обох країнах.

Українці активно переймають найкращі європейські тренди та вдало застосовують їх. Наслідком цього є зростання щороку кількості естетично привабливих і якісно озелених балконів в усіх містах країни. Правильне функціонально-організоване озеленення балконів є важливим у сучасній урбанізації міст та зумовлене бажанням людей якісно відпочивати і мати власний зелений простір. Цей факт спонукає нас по новому переосмислити проектування і озеленення цих відкритих міських просторів.

Ключові слова: ландшафтний дизайн, міське середовище, балкони, сучасні тенденції озеленення, асортимент рослин для озеленення міст.

ВСТУП

В останні роки ми спостерігаємо зростання тенденції створення власних зелених просторів мешканцями сучасних міст. Особливої актуальності цей тренд зазнав

під час пандемії COVID-19. Для мешканців квартир у багатоповерхових будинках балкони стали новими платформами не тільки для відпочинку, але і соціальної взаємодії: спілкування, святкувань, підтримки і способом де-

монстрації своєї громадської позиції [1]. Цей факт спонукає нас по новому переосмислити проектування і озеленення цих відкритих міських просторів.

АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У сучасному місті, балкон – це межа приватного і публічного, це «буферний простір», який впливає на чотири основні фактори: візуальний, акустичний, тепловий комфорт та якість повітря в приміщенні [2].

Балкони володіють потужним екологічним потенціалом, оскільки є ідеальним середовищем існування для різноманітної флори [3]. Тому особливу увагу слід звернути на те, як цей природно-антропогенний ландшафт можна використати для боротьби з глобальними змінами клімату.

Зараз світ продовжує розвивати «права балконів», щоб підкреслити їхні унікальні природні, екологічні, комунікативні та соціальні особливості. Водночас, це виклик для сучасних ландшафтних архітекторів, які планують зробити ці простори зеленими оазами міських житлових приміщень і стикаються з рядом проблем, таких як структурна підтримка, технічне обслуговування, догляд за рослинами та види рослин, придатних для міського середовища.

Завдяки прогресу в будівельних технологіях, а також популяризації «зелених» міст, озеленення балконів стає невід'ємною частиною зеленої інфраструктури урбанізованого середовища, яке заохочує людей дедалі сміливіше експериментувати з організацією та дизайном своїх власних зелених просторів.

МЕТА

Розкрити роль еколого-естетичних підходів у забезпеченні озеленення міського простору та продемонструвати можливі варіанти естетично привабливого та практично функціонального дизайну балконного озеленення у містах України та Німеччини, які б гармонійно вписалися в урбаністичний ландшафт і сприяли зростанню рівня екологічної свідомості та культури громадян.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Німеччина є лідером серед країн Європейського Союзу за розвитком і впровадженням зеленої інфраструктури в сучасних містах. У Німеччині традиції садівництва мають давні корені. Багато людей в цій країні займаються садівництвом в своє задоволення. Для деякого це свого роду медитація, спілкування

з природою та просто відпочинок. Мешканці квартир прагнуть створювати красу навколо себе та забезпечити найбільш сприятливі умови для свого проживання. Тому міське садівництво є дуже популярним навіть у великих містах [4].

З кожним роком в Німеччині стрімко зростає попит на товари для озеленення балконів та терас. За даними німецької екологічної організації BUND, щороку в країні продається близько мільярда садових і балконних рослин. Озеленення навколишнього простору – це культура німецької нації, яку вони виховують змалечку. Для них важливо мати місце, де вони можуть спокійно і комфортно відпочити після важкого робочого дня [5].

Слід зазначити високий рівень розвитку ландшафтної промисловості у Німеччині. До послуг садівників велика кількість садових центрів, розсадників, які пропонують широкий асортимент рослин та різноманітних товарів для саду. Також у Німеччині проводиться багато ландшафтних виставок як місцевого, так і міжнародного масштабу [4].

Домовласники в Німеччині мають велику свободу при проектуванні свого саду. Але при цьому вони повинні дотримуватися певних садових правил і норм щодо своєї власності, які відрізняються залежно від штату та муніципалітету.

У Німеччині є багато муніципалітетів з планами розвитку, які містять специфікації дизайну саду, частково у формі так званих зелених зон, які пропонують правила саду. Зелена зона також може передбачати догляд за існуючими насадженнями.

Власники квартир у багатоквартирних будинках повинні дотримуватись декларації спільноти власників або правил внутрішнього розпорядку, які врегульовують питання озеленення балконів. Орендарі повинні дотримуватись положень договору оренди та відповідних правил внутрішнього розпорядку. Кожен, кому дозволено встановлювати ящики для квітів, може вважати, що йому також дозволено висаджувати помідори, полуницю, духмяні трави чи листові овочі.

Експерти Німецької асоціації власників нерухомості та земельних ділянок стверджують, що деякі обмеження у виборі рослин все ж таки існують. При плануванні значних змін, помітних візуально або які можуть впливати на структуру будівлі, орендарі повинні заздалегідь повідомити орендодавця.

Якщо через свої розміри зелені насадження впливають на конструкцію будинку

або змінюють зовнішній вигляд фасаду будівлі, це створює передумови для подання відповідної скарги до суду [7].

Серед сучасних трендів балконного озеленення в Німеччині можна виділити наступні тенденції.

Використання значної кількості квітів для озеленення балконів. Серед найпопулярніших — пеларгонія (*Pelargonium*), яка вважається найулюбленішою балконною рослиною як серед німців, так і серед українців. Також улюбленими квітучими рослинами німців є фіалки триколірні (*Viola tricolor*), верес звичайний (*Calluna vulgaris*), петунії (*Petunia*), чорнобривці (*Tagetes*), красолі (*Tropeolum*), соняшники (*Helianthus*) [6].

Використання витких та ампельних підвісних рослин для вертикального оздоблення балконів. Німці з цією метою використовують вічнозелений невибагливий плющ (*Hedera helix*), виноград (*Vitis*), дівочий виноград (*Parthenocissus*), пасифлору (*Passiflora*) діхондру (*Dihondra*). Застосовують для цих рослин треліси та перегородки. З їх допомогою можна реалізувати різноманітні архітектурні задуми: «театральні лаштунки» або «штори» по всьому периметру балкона, «зелений» кабінет з квітковим дахом або піраміду.

Незважаючи на те, що мешканцям можна встановлювати трельяжі, їм необхідно стежити, щоб ліани не пошкодили цегляну або бетонну кладку [7].

Використання контейнерних рослин і рослин в горщиках. Серед горщикових рослин найпопулярніші – орхідеї (*Orchidaceae*), альпійські фіалки (*Cyclamen cilicium*) і пуансетія (*Euphorbia pulcherrima*). Для тінистого балкону німці обирають колеус (*Coleus*), бегонію (*Begonia*) та розрив-траву (*Impatiens*).

Важливу роль відіграють злаки, оскільки вони залишаються декоративними впродовж року. Часто на вулицях Берліну можна помітити міскантуси (*Miscanthus*), осоки (*Carex*), костриці (*Festuca*) та райграси (*Arrhenatherum*).

Також, слід зазначити, що німці дуже прихильні до вирощування чагарників і невеличких дерев у контейнерній культурі, зокрема декоративних кленів (*Acer*) та олеандрів (*Nerium*). Вони часто виступають в ролі акцентів балконного простору, які привертають увагу всіх мешканців. Сезонна зміна контейнерних посадок та декоративних прикрас часто перетворюється на змагання між сусідами – у кого яскравіше, цікавіше, красивіше. Приводом для зміни декорацій є не лише свята (Різдво, Великдень), а й просто зміна пір року.

Ще одним трендом у німецькому озелененні балконів є вирощування духмяних трав і прянощів. Німці вирощують на своїх балконах чебрець (*Thymus*), материнку (*Origanum vulgare*), м'яту (*Mentha*), розмарин (*Rosmarinus officinalis*), шавлію (*Salvia*) та інші духмяні трави, які вони використовують в їжу та медичних цілях.

В останні роки особливо актуальним серед німецьких городян стало вирощування овочів та фруктів на балконах. Під час пандемії люди почали більше готувати і менше виходити на вулицю. Тренд закріпився і дедалі частіше можна бачити на міні грядках помідори чері, кущові огірки, перець, квасолю, горох, листові овочі, полуницю та ін.

Німці віддають перевагу аборигенним рослинам, які добре адаптовані до кліматичної зони, не вибагливі, гарно вписуються в дизайн та створюють єдиний ансамбль у міському просторі. Клімат у Німеччині помірний: Гольфстрім забезпечує південній частині країни додаткове тепло. Це дозволяє німцям по-перше, вирощувати у своїх садах більш теплолюбні рослини такі як кортадерії (*Cortaderia*) на півночі країни та пальми в Баварії, а по-друге використовувати листяні вічнозелені рослини в дизайні саду.

Балкони південних німецьких земель дуже яскраві, густо обвішені типовими кашпо з петуніями та пеларгоніями, теплолюбними рослинами та сукулентами. У міських балконних садах на півночі Німеччини відчувається англійський вплив. Тут домінують квіти холодних відтінків – білого та синього [8].

Приватні сади на сході та заході Німеччини найчастіше витримані у природному стилі. Потріскана від часу фарба на дерев'яній перголі, повіта настурцією, злаки, неяскрава гама кольорів. Головний акцент на затишній природній занедбаності, яка відображає філософію життя і німецький менталітет: мінімум турбот – максимум задоволення.

Якщо за часів барона Жоржа Османа балкони були своєрідною розвагою для буржуазії, то в модерністській архітектурі початку ХХ століття вони стали виявом турботи про здоров'я людини — їх будували для того, щоб у квартиру потрапляло сонячне світло та свіже повітря [9].

Така сама роль балкону відводилася й у радянській архітектурі. У 30-х роках в СРСР балкони будували так, щоб сонячне світло могло потрапити в квартиру поверхом нижче. З іншого боку, вони мали бути просторими, щоб там могла розміститися, наприклад, дитяча коляска.

Сьогоднішні українські балконні самобуди – унікальні як явище. Історія українського феномену почалася в СРСР у 60-х роках, під час масового будівництва житла. Мешканців сіл, які переїжджали до міст в післявоєнний час селили в невеликих квартирах. Місця не вистачало, тож людям доводилося збільшувати площу житла за рахунок балконів [9]. Мешканці перших багатоквартирних будинків перетворювали балкони на складські приміщення. Люди склили їх, щоб захистити від вологи та морозу речі, які зберігали там. Згодом така практика увійшла до моди. Балкони склили навіть ті, хто нічого на них не зберігав [10]. Сьогодні люди все частіше прибирають скло з балконів.

В 90-х роках, щоб збільшити житлову площу, люди зносили перегородку між балконом і кімнатою, перетворюючи кімнату на просторий відкритий простір – опенспейс. А на початку 2000-х у них з'явилося більше технічних можливостей. Почали збільшувати площу вже самого балкона. Балкони на перших поверххах із непрозорими цегляними перегородками почали будувати саме тоді. Трохи згодом виникли великі цегляні прибудови біля будинків [10].

Найстриманіша балконна культура в українських містах із населенням до півмільйона. Часто їхні жителі утворюють певні товариства, які дбають про зовнішній вигляд історичної частини міста. У містах мільйонниках ситуація складніша. Зокрема, у центрі столиці мешканці дозволяють собі добудовувати балкони і трансформувати фасади історичних будівель. Для того, щоб уникнути прибудов слід дотримуватися чинного законодавства. Заборона на зміну зовнішнього вигляду балконів непогано функціонує у більшості європейських міст. І навіть типові «панельки» берлінського району Марцан чи празьких спальних районів виглядають охайними, якщо їх фасади не порушувати різноманітними балконами й добудовами.

Ситуація у Львові, Одесі та деяких інших туристичних містах України є дещо кращою. Місцеві органи самоврядування дбають про привабливий вигляд центральної частини міста, яку найчастіше відвідують туристи, оскільки саме вони поповнюють міський бюджет. Проблема із зовнішнім виглядом балконів залишається актуальною для периферійних спальних районів. Такий підхід міської влади характерний для більшості міст України.

Архітектори вважають, що ця практика є особливістю епохи, в якій ми живемо і вона

зійде нанівець, натомість найближчим часом з'явиться державна програма з розбудови міських районів, яка унормує питання дизайну та озеленення балконів.

Окрім того, що балкони – візуальний, вони ще й локальний феномен, за допомогою якого можна розповісти світові більше про Україну і дізнатися нове про себе. Втім, українські балкони активно досліджують, пишуть про них книжки та знімають документальні фільми. За українськими балконами можна відстежувати як змінювався добробут суспільства. Ми справді маємо культурний феномен і є цікавим предметом для урбаністичних досліджень антропологів та соціологів у вивченні міських практик опанування просторів.

Сучасне будівництво приносить свої корективи в звичний вигляд балкона, але при цьому балкон все одно залишається відкритим простором.

В Україні збереглася велика кількість унікальних балконів минулих часів, які прикрашають міста, надають їм неповторності і можуть слугувати цікавим атрагуючим об'єктом для туристів.

В Києві заснували проєкт «Містетика» – це проєкт, який піклується про красу Києва і займається реставрацією балконів в історичних будівлях. В багатьох містах України щороку проходять конкурси на найкращий балкон з метою популяризації озеленення цих міських просторів. Зокрема, у Києві в 2020 році був організований конкурс «Квітучий балкон». Участь у ньому взяло більше, ніж 40 балконів, нагороди отримали балкони з найкращим озелененням в місті. Учасники впевнені, що це чудова ініціатива, яка демонструє їхню креативність і заохочує місцевих жителів активніше перетворювати свої балкони на зелені міські оазиси. Організатори таких конкурсів задоволені результатами і бачать позитивну тенденцію містян реалізувати нові ідеї та тенденції для озеленення своїх балконів.

Все більше українських ландшафтних фірм пропонують громадянам швидко та легко озеленити балкон. В садових центрах на полицях з'являється широкий асортимент балконних рослин. А сучасні дизайнери в житлових комплексах пропонують комфортні та ергономічні рішення організації простору балконів з можливістю оформити балкон рослинами за своїм смаком.

Зокрема, ідеальними кандидатами для балконних садів є рослини альпійських садів або альпінарійів. Альпійські квіти також

потребують менше води, що робить їх невибагливими у догляді. Весною око радуватиме подушка із яскраво-рожевих квітів армерії (*Armeria*), а впродовж всього літа і осені – делосперма (*Delosperma*). Квіти гвоздики (*Dianthus*) піднімуть настрій пряним ароматом. Пенстемон (*Panstemon*) приваблює запилювачів, забезпечуючи збереження біорізноманіття флори в міських умовах [11].

Як альтернативу можна вибрати посухостійкі невибагливі однорічники.

Популярними також є виткі рослини та ліани, які швидко допоможуть створити затишний зелений простір і дадуть можливість виявити свою індивідуальність. Якщо на балконі не надто багато простору, то ампельні рослини можуть стати ідеальним варіантом. Підвішуючи кілька горщиків в ряд до стелі можна створити пишну огорожу, яка забезпечить приватність і дозволить заощадити місце для решти балкона.

Однак, слід звернути увагу, що деревні рослини, ліани, цибулинні та деякі багаторічні рослини не рекомендується залишати для перезимівлі на відкритому балконі в холодному зимовому кліматі. Невеликі багаторічні трави, такі як чебрець (*Thymus*) і шавлію (*Savlia*) можна перенести в приміщення і тримати біля великого яскравого сонячного вікна, що виходить на південь або утримувати під люмінесцентними лампами T5 або T8.

На затінених балконах влітку можна вирощувати велику кількість звичайних тропічних листяних рослин, таких як потос (*Pothos*), філодендрон (*Philodendron*), драцена (*Dracaena*), диффенбахія (*Dieffenbachia*) та інші. Проте їх обов'язково слід переносити в приміщення взимку.

Крім однорічників, багаторічних трав'янистих рослин, кімнатних рослин на балконах можна вирощувати і деякі овочеві культури. Зокрема досить популярними є помідори, які вимагають певного типу кріплення до вертикальної опори і значного за об'ємом контейнера. Перець зазвичай потребує менших контейнерів на 7-8 літрів. Огірки та кабачки можна помістити в горщики від 9 до 11 літрів. Квасолі і гороху зазвичай достатньо горщиків об'ємом від 3 до 4 літрів. Салати і зелень добре ростуть у контейнерах будь якого розміру. Ароматні рослини і прянощі можна вирощувати навіть у кашпо на балконі [12].

Найбільшою проблемою у догляді за балконними садовими рослинами є полив. Система крапельного зрошення – найкращий спосіб забезпечити рослини в горщиках не-

обхідною кількістю води без утворення конденсату під контейнером. Інші ідеї поливу на балконі – використання капілярних килимків або крапельних ковпачків, які кріпляться до перероблених пластикових пляшок.

Як мульчу найкраще використовувати кору або гальку. Ці елементи додадуть завершальний штрих, а також естетично поєднають контейнери. Дуже часто ґрунт у контейнерах швидко висихає, тому додаючи мульчу можна запобігти надто швидкому випаровуванню води. Додатково для збільшення водотримуючої здатності ґрунту можна додати у субстрат водозберігаючі гранули та гелі.

Не зайвим елементом на балконі буде невеликий кухонний компостер, який зможе перетворити залишки вегетативної маси після обрізки на органічне добриво для рослин.

Для наповнення контейнерів та горщиків слід використовувати якісний ґрунт, який містить необхідні поживні речовини та є зволеним і добре аерованим. На дні горщиків має бути отвір, щоб зайва вода могла стікати на піддон [13].

Отже, ми бачимо помітні кроки України в створенні зелених балконів, коли містяни активно переймають та адаптують сучасні світові тенденції озеленення для зміни міського середовища.

ВИСНОВКИ

Останніми роками можемо спостерігати, що в Україні дуже стрімко розвивається ландшафтний дизайн та садівництво і ми все частіше звертаємося до європейських тенденцій та інтерпретуємо їх в повсякденному житті.

Українці активно переймають найкращі європейські тренди та вдало застосовують їх. Тому щороку все більше маємо естетично привабливих і якісно озелених балконів в усіх містах країни.

Дедалі частіше можемо помітити як балкони починають використовувати не лише з естетичною метою, але й у якості міні-городу.

Правильне функціонально-організоване озеленення балконів є важливим у сучасній урбанізації міст та зумовлене бажанням людей якісно відпочивати і мати власний зелений простір.

Застосування еколого-естетичних підходів дає змогу підібрати сучасні тренди озеленення для створення максимально ефективного функціонального дизайну балконів у містах України та Німеччини, які б гармонійно вписалися в урбаністичний ландшафт і сприяли зростанню рівня екологічної свідомості та культури громадян.

Рис. 1. Озеленення балкону у Берліні, Німеччина

Рис. 2. Використання витких рослин в озелененні балконів. Берлін, Німеччина

Рис. 3. Оформлення балкону підвісними рослинами. Берлін, Німеччина

Рис. 4. Використання духмяних трав в озелененні балконів. Гамбург, Німеччина

Рис. 5. Використання дерев'янистих та трав'янистих багаторічних рослин в озелененні балконів. Берлін, Німеччина

Рис. 6. Оформлення балкону ампельними квітковими рослинами. Берлін, Німеччина

Рис. 7. Прибудова балконів у житловому будинку,
м. Київ, Україна

Рис. 8. Дизайн балкону у спальному районі,
м. Київ, Україна

Рис. 9. Готичний балкон палацу Туркулів-Комелло,
м. Львів, Україна

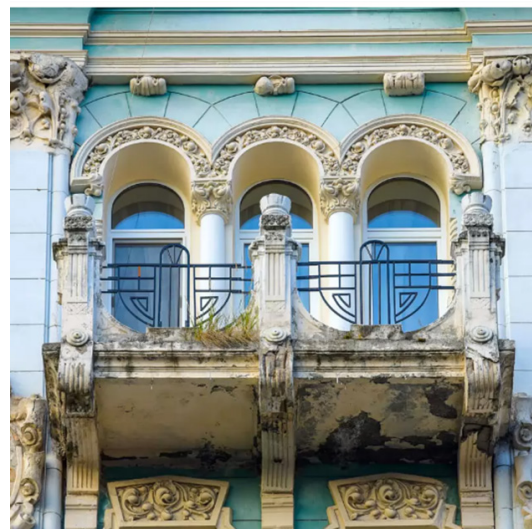

Рис. 10. Ренесансний балкон, м. Київ, Україна

Рис. 11. Сучасний балкон, м. Львів, Україна

Рис. 12. Оформлення балконів у сучасних
житлових комплексах, м. Київ, Україна

ЛІТЕРАТУРА

- [1] W. Jennings (2022). Balcony rights and wrongs. Режим доступу до статті: <https://issuu.com/landscape-institute/docs/landscape-journal-2020-3-12200/s/10718590>.
- [2] Herrington, L.P., Vittum, J.S. (1977). Human Thermal Comfort in Urban Outdoor Spaces. Proceedings of the conference on metropolitan physical environment, Upper Darby, PA, USA, 130-138.
- [3] Massey, E.E. (2012). Experience of the European Union in Adaptation to Climate Change and its Application to Ukraine. Report of OSCE.
- [4] M. Morash. (2021) Balconies in Germany. Режим доступу до статті: <https://34home.com.ua/post/balconies>.
- [5] Urban Gardening (2020). Plants on the balcony & terrace. Режим доступу до статті: <https://www.lechuza.world/urban-gardening-made-easy/tw-urbangardening.html>
- [6] J. Cwienk (2021). How sustainable are balcony plants. Режим доступу до статті: <https://www.dw.com/en/plants-environment-balcony-spring-africa-gardening-flowers/a-57370775>.
- [7] K. Michaels (2021). Questions to Ask Before Starting a Garden Balcony. Режим доступу до статті: <https://www.thespruce.com/tips-for-starting-a-balcony-garden-847801>.
- [8] Barcelona Design (2018). Terrace and balcony. Режим доступу до статті: <https://heald.nga.gov/mediawiki/index.php/Terrace/Slope>.
- [9] Balconette (2017). Balconies through the ages. Режим доступу до статті: <https://www.balconette.co.uk/juliet-balcony/articles/balconies-through-the-ages>.
- [10] О. Бурлака. (2019) Balcony chic. Incorporated, pp. 2-8, 20-25, 61-69, 70-74.
- [11] D. Sullivan (2022). 17 Ways to Turn Your Tiny Balcony Into an Irresistible. Режим доступу до статті: <https://www.thespruce.com/turn-your-tiny-balcony-into-an-irresistible-retreat-4046151>.
- [12] B. Mcintosh (2018). Balcony Gardening for Beginners. Режим доступу до статті: <https://www.thespruce.com/balcony-gardening-1315824>.
- [13] N. Nassani (2020) Container Gardening. Режим доступу до статті: <https://www.thespruce.com/container-gardening-4127755>.

REFERENCES

- [1] W. Jennings (2022). Balcony rights and wrongs. Режим доступу до статті: <https://issuu.com/landscape-institute/docs/landscape-journal-2020-3-12200/s/10718590>.
- [2] Herrington, L.P., Vittum, J.S. (1977). Human Thermal Comfort in Urban Outdoor Spaces. Proceedings of the conference on metropolitan physical environment, Upper Darby, PA, USA, 130-138.
- [3] Massey, E.E. (2012). Experience of the European Union in Adaptation to Climate Change and its Application to Ukraine. Report of OSCE.
- [4] M. Morash. (2021) Balconies in Germany. Режим доступу до статті: <https://34home.com.ua/post/balconies>.
- [5] Urban Gardening (2020). Plants on the balcony & terrace. Режим доступу до статті: <https://www.lechuza.world/urban-gardening-made-easy/tw-urbangardening.html>
- [6] J. Cwienk (2021). How sustainable are balcony plants. Режим доступу до статті: <https://www.dw.com/en/plants-environment-balcony-spring-africa-gardening-flowers/a-57370775>.
- [7] K. Michaels (2021). Questions to Ask Before Starting a Garden Balcony. Режим доступу до статті: <https://www.thespruce.com/tips-for-starting-a-balcony-garden-847801>.
- [8] Barcelona Design (2018). Terrace and balcony. Режим доступу до статті: <https://heald.nga.gov/mediawiki/index.php/Terrace/Slope>.
- [9] Balconette (2017). Balconies through the ages. Режим доступу до статті: <https://www.balconette.co.uk/juliet-balcony/articles/balconies-through-the-ages>.
- [10] A. Burlaka. (2019) Balcony chic. Incorporated, pp. 2-8, 20-25, 61-69, 70-74.
- [11] D. Sullivan (2022). 17 Ways to Turn Your Tiny Balcony Into an Irresistible. Режим доступу до статті: <https://www.thespruce.com/turn-your-tiny-balcony-into-an-irresistible-retreat-4046151>.
- [12] B. Mcintosh (2018). Balcony Gardening for Beginners. Режим доступу до статті: <https://www.thespruce.com/balcony-gardening-1315824>.
- [13] N. Nassani (2020) Container Gardening. Режим доступу до статті: <https://www.thespruce.com/container-gardening-4127755>.

ABSTRACT

Kosyk O., Pavlenko A. Balconies landscaping of urban spaces in Ukraine and Germany.

The article considers the design and landscaping of balconies as an integral part of the green infrastructure of the urban environment, which in the modern world are becoming new platforms for recreation and social interaction. Their unique natural, communicative and social features are revealed. It emphasizes the ecological potential of balconies and their role in the fight against global climate change.

The advantages of creating balconies in modern urban space are described. The main trends of landscaping balconies in Germany are analyzed. Their practical and aesthetic role in the urban landscape is demonstrated. The design phenomenon and features of landscaping Ukrainian balconies are described. A comparative characterization was conducted and cultural differences in the creation of balconies in Ukraine and Germany were clarified. An optimal assortment of plants is offered, the use of which is most appropriate for modern design of balconies in both countries.

Ukrainians actively adopt the best European trends and successfully apply them. As a result, the number of aesthetically attractive and high-quality landscaped balconies increases every year in all cities of the country. Properly functional and organized landscaping of balconies is important in the modern urbanization of cities and is caused by the desire of people to have quality rest and have their own green space. This fact prompts us to rethink the design and landscaping of these open urban spaces.

Key words: landscape design, urban environment, balconies, modern landscaping trends, assortment of plants for urban landscaping.

Стаття подана до редакції 21.11.2022 р.
Стаття прийнята до друку 23.11.2022 р.